

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΩΝ
Τμήμα Μελετών

ΑΝΑΡΤΗΤΕΟ ΣΤΗ «ΔΙΑΥΓΕΙΑ»

Αριθμ. πρωτ.: 3612
Αθήνα, 11/08/2023

Ταχ. Δ/ση: Κεφαλληνίας 45
και Κορνά Τράκα
Τ.Κ. – Πόλη: 112 57 Αθήνα
Πληροφορίες: Π. Μπαράκου. Γ. Κυρίτσης
Τηλέφωνο: 213 2124 741, 738
eMail: eaadhsy@eaadhsy.gr
Ιστότοπος: www.eaadhsy.gr www.hsppa.gr

Προς:

Πίνακα Αποδεκτών

ΘΕΜΑ: Διευκρινίσεις ως προς την εφαρμογή του ν. 4412/2016 στις συμβάσεις μεταξύ αναθετούσων / αναθετόντων φορέων και τοπικού ή περιφερειακού τύπου για τη δημοσίευση περίληψης διακήρυξης διαγωνιστικών διαδικασιών

Σε απάντηση σχετικών ερωτημάτων που έχουν τεθεί στην Αρχή, αναφορικά με το αν εφαρμόζεται ο ν. 4412/2016 από τις αναθέτουσες αρχές κατά την υποχρέωση δημοσίευσης περιλήψεων διακηρύξεων στον περιφερειακό ή τοπικό τύπο, επισημαίνονται τα ακόλουθα:

Στις διατάξεις του άρθρου 4 του ν. 3548/2007, όπως αυτές τροποποιήθηκαν με το άρθρο 26 του ν. 5005/2022 προβλέπεται:

«1. Οι δημοσιεύσεις της παρ. 3 του άρθρου 1 αποστέλλονται από τους φορείς ή τις επιχειρήσεις ή τους οργανισμούς προς καταχώριση στις ημερήσιες και εβδομαδιαίες περιφερειακές και τοπικές εφημερίδες απευθείας. Η χρησιμοποίηση διαφημιστικών γραφείων ή άλλων ενδιάμεσων απαγορεύεται.

2. Όλες οι ανωτέρω δημοσιεύσεις καταχωρίζονται με αμοιβή, η οποία καθορίζεται εκάστοτε κατά διατίμηση χιλιοστομέτρου με κοινή απόφαση του αρμόδιου για τη Γενική Γραμματεία Επικοινωνίας και Ενημέρωσης Υπουργού και του Υπουργού Οικονομικών, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται: α) η επιτρεπόμενη έκταση τίτλων, υπότιτλων και του τίτλου του φορέα ή της επιχείρησης ή του οργανισμού που εξέδωσε το υπό δημοσίευση κείμενο και β) το επιτρεπόμενο μέγεθος των τυπογραφικών στοιχείων.

3. Τα κηρύκεια και τα λοιπά έξοδα της δημοπρασίας, αρχικής και επαναληπτικής, θα καταβάλλονται σε κάθε περίπτωση από τον εργολάβο ή τον προμηθευτή που ανακηρύχθηκε ανάδοχος με τη διαδικασία, με την προσκόμιση των νόμιμων παραστατικών. Οι εκκρεμείς κατά τη δημοσίευση του παρόντος διακηρύξεις δημοπρασιών συνεχίζουν και ολοκληρώνονται με το προγενέστερο νομικό καθεστώς.

4. Οι δαπάνες δημοσίευσης της διακήρυξης, καταβάλλονται από τον φορέα που έδωσε την εντολή καταχώρισης στην εφημερίδα, εντός των προθεσμιών του άρθρου 69Z του ν. 4270/2014 (Α' 143). Σε περίπτωση ανακήρυξης αναδόχου της δημοσιευόμενης διαδικασίας, οι ως άνω δαπάνες παρακρατούνται από τον φορέα και αφαιρούνται από το τίμημα που οφείλει στον ανάδοχο για το σχετικό έργο ή προμήθεια.»

Σύμφωνα με τις ως άνω ρυθμίσεις, προβλέπονται και καθορίζονται, εκ του νόμου, τόσο η υποχρέωση, δημοσίευσης στις ημερήσιες και εβδομαδιαίες περιφερειακές και τοπικές εφημερίδες (που ορίζονται κατ' έτος με απόφαση του αρμόδιου Υπουργού, πρβλ άρθρο 20 του ν. 3548/2007) με απευθείας καταχώριση, όσο και η σχετική αμοιβή που καθορίζεται με κοινή απόφαση του αρμόδιου για τη Γενική Γραμματεία Επικοινωνίας και Ενημέρωσης Υπουργού και του Υπουργού Οικονομικών, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (πρβλ. ΚΥΑ με αριθμ. 2/82452/0020/12-11-2008 «Καθορισμός της τιμής των καταχωρουμένων στον τύπο υπηρεσιακών δημοσιευμάτων του Δημοσίου και των Ν.Π.Δ.Δ.» Β' 2441).

Από τον συνδυασμό των διατάξεων αυτών και αυτών του ν. 4412/2016, διαφαίνεται ότι οι δημοσιεύσεις στον τοπικό και περιφερειακό τύπο, στις οποίες προβαίνουν οι αναθέτουσες αρχές, δεν αποτελούν δημόσια σύμβαση κατά την έννοια του ν. 4412/2016. Και τούτο, καθώς, αφενός είναι υποχρεωτικές εκ του νόμου (ν. 3548/2023 σε συνδυασμό με τα άρθρα 377 και 379 ν. 4412/2016) με καθορισμένο κανονιστικά τον υπολογισμό της σχετικής δαπάνης και, αφετέρου, δεν προβλέπεται η ανάθεση των σχετικών δημοσιεύσεων κατόπιν αξιολόγησης προσφορών, δυνάμει των κριτηρίων ανάθεσης που προβλέπονται στο άρθρο 86 του ν. 4412/2016. Σημειώνεται ότι η επιλογή μιας προσφοράς αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο του πλαισίου που θέτουν οι Οδηγίες για τις δημόσιες συμβάσεις και, κατά συνέπεια, της έννοιας της «δημόσιας σύμβασης»¹. Εξάλλου, δεν μπορούν να θεωρηθούν «κριτήρια ανάθεσης» κριτήρια που δεν σκοπούν στον εντοπισμό της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς, αλλά συνδέονται κυρίως με την εκτίμηση της καταλληλότητας των οικονομικών φορέων να τους ανατεθεί η δημοσίευση (στη συγκεκριμένη περίπτωση, η προϋπόθεση οι επιχειρήσεις τοπικού ή περιφερειακού τύπου να περιλαμβάνονται στον ετήσιο κατάλογο που δημοσιεύει η Προεδρία της Κυβέρνησης)² και την εκ περιτροπής δημοσίευση στην περίπτωση περισσότερων τέτοιων εφημερίδων. [Επισημαίνεται ότι και στην περίπτωση που σύμβαση ανατίθεται με τη διαδικασία της απευθείας ανάθεσης λόγω ποσού (άρθρο 118 ν. 4412/2016), η σύμβαση ανατίθεται στην πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, για αυτό εξάλλου ζητούνται και αξιολογούνται προσφορές ή ακόμα και μία προσφορά οικονομικού φορέα που έχει επιλεγεί κατόπιν έρευνας αγοράς.]

Ως εκ τούτου, για τις **δημοσιεύσεις στον τοπικό και περιφερειακό τύπο, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3548/2007, όπως ισχύουν, δεν εφαρμόζεται ο ν. 4412/2016**, δηλαδή δεν εφαρμόζονται το άρθρο 6 για την εκτιμώμενη αξία σύμβασης, τα άρθρα 118 και 120, το άρθρο 73 για τους υποχρεωτικούς λόγους αποκλεισμού, το άρθρο 38 ως προς την υποχρέωση δημοσίευσης στο ΚΗΜΔΗΣ, ούτε οποιαδήποτε άλλη διάταξη του ν. 4412/2016.

Παραμένουμε στη διάθεσή σας για διευκρινίσεις.

Η Πρόεδρος

Ανδρονίκη Θεοτοκάτου

¹ Πρβλ Συμβουλή 3/2021 της ΕΑΑΔΗΣΥ, αναρτημένη στην ιστοσελίδα μας www.eaadhsy.gr /ΑΝΑΘΕΤΟΥΣΕΣ ΑΡΧΕΣ / ΓΕΝΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ / ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ με την εκεί αναφερθείσα νομολογία του ΔΕΕ ιδίως απόφαση της 1ης Μαρτίου 2018, Maria Tirkkonen C-9/17, σκ. 37-39, 41.

² Για το 2022 πρβλ. εγκύκλιο Προεδρίας της Κυβέρνησης με α.π. : Ε/217/17/06/2022 ΑΔΑ: Ψ8ΚΝ46ΜΓΨ7-ΨΨ1

Εσωτερική Διανομή :

1. Γραφείο Προέδρου
2. Γενική Διεύθυνση
3. Δ/νση Μελετών και Γνωμοδοτήσεων
4. Δ/νση Συντονισμού
5. Δ/νση Ελέγχου
6. Δ/νση Εθνικής Βάσης Δεδομένων Δημοσίων Συμβάσεων και Ηλεκτρονικής Υποστήριξης
7. Διεύθυνση Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών
8. Διεύθυνση Διοικητικής και Οικονομικής Υποστήριξης
9. Αυτοτελές Γραφείο Θεσσαλονίκης

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

1. Προεδρία της Δημοκρατίας

2. Βουλή των Ελλήνων

3. Όλα τα Υπουργεία / Γενικές-Ειδικές Γραμματείες

(Γραφεία κ. Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών, Υφυπουργών, Δ/νσεις Νομοθετικού έργου, Τμήματα Προμηθειών, προς περαιτέρω ενημέρωση και εποπτειο-μένων φορέων)

4. Υπουργείο Οικονομικών:

Γραφείο Υπουργού κ. Κ. Χατζηδάκη (ministeroffice@minfin.gr)

5. Υπουργείο Εξωτερικών:

Γραφείο Υπουργού κ. Γ. Γεραπετρίτη (grypex@mfa.gr)

6. Υπουργείο Εθνικής Άμυνας:

Γραφείο Υπουργού κ. Ν. Δένδια (minister.secretary@mod.mil.gr)

7. Υπουργείο Εσωτερικών:

Γραφείο Υπουργού κας Ν. Κεραμέως κ. Μ. Βορίδη (ypourgou@ypes.gr)

8. Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού:

Γραφείο Υπουργού κ. Κ. Πιερρακάκη (minister@minedu.gov.gr)

(προς περαιτέρω κοινοποίηση και στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Πανεπιστήμια, Πολυτεχνεία, Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα και Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης)

9. Υπουργείο Υγείας:

Γραφείο Υπουργού κ. Μ. Χρυσοχοϊδη (minister@moh.gov.gr)

10. Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών:

Γραφείο Υπουργού κ. Χρ. Σταϊκούρα (gram-ypourgou@yme.gov.gr)

11. Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας:

Γραφείο Υπουργού κ. Θ. Σκυλακάκη (secmin@ypen.gr)

12. Υπουργείο Ανάπτυξης:

Γραφείο Υπουργού κ. Κ. Σκρέκα (minister.sec@m nec.gr)

13. Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης:

Γραφείο Υπουργού κ. Α. Γεωργιάδη (ypourgou_erg@yeka.gr)

14. Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη:

Γραφείο Υπουργού κ. Ι. Οικονόμου (minister@citizen-protection.gov.gr)

15. Υπουργείο Δικαιοσύνης:

Γραφείο Υπουργού κ. Γ. Φλωρίδη (grammateia@justice.gov.gr)

16. Υπουργείο Πολιτισμού:

Γραφείο Υπουργού κας Στ. Μενδώνη (minoff@culture.gr)

(προς περαιτέρω κοινοποίηση στις Εφορείες Αρχαιοτήτων)

17. Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου:

Γραφείο Υπουργού κ. Δ. Καιρίδη (minister@migration.gov.gr)

18. Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας:

Γραφείο Υπουργού κας Σ. Ζαχαράκη (info@sofiazacharaki.gr)

19. Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων:

Γραφείο Υπουργού κ. Ε. Αυγενάκη (minister-mailbox@hq.minagric.gr)

20. Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής:

Γραφείο Υπουργού κ. Μ. Βαρβιτσιώτη (minister@yna.gov.gr & minister.office@yna.gov.gr)

21. Υπουργείο Τουρισμού:

Γραφείο Υπουργού κας Ο. Κεφαλογιάννη (minister@mintour.gr)

22. Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης:

Γραφείο Υπουργού κ. Δ. Παπαστεργίου (sec@mindigital.gr)

23. Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας:

Γραφείο Υπουργού κ. Β. Κικίλια (minister@civilprotection.gr)

24. Υπουργό Επικρατείας κ. Μ. Βορίδη(yepikrateias@primeminister.gr)

25. Υπουργό Επικρατείας κ. Στ. Παπασταύρου (yep@primeminister.gr)

26. Υπουργό Επικρατείας κ. Χρ.-Γ. Σκέρτσο (mincoord@primeminister.gr)

27. Υφυπουργό στον Πρωθυπουργό κ. Α. Κοντογεώργη (depminkontogeorgis@primeminister.gr)

28. Γενικό Γραμματέα Νομικών & Κοινοβουλευτικών Θεμάτων κ. Στ. Κουτνατζή (office@gslegal.gov.gr)

29. Γενική Γραμματεία Εμπορίου του Υπουργείου Ανάπτυξης (Γρ. Γενικού Γραμματέα (gen-sec@gge.gr)

30. Γενική Γραμματεία Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών (Γρ. Γενικού Γραμματέα ggv@yme.gov.gr)

31. Εθνική Κεντρική Αρχή Προμηθειών Υγείας (ΕΚΑΠΥ) (protokollo@ekapy.gov.gr),

(προς περαιτέρω κοινοποίηση και στις Υγειονομικές Περιφέρειες (ΥΠΕ), τα νοσοκομεία και τους εποπτευόμενους φορείς Υπουργείου Υγείας, Τμήματα Προμηθειών)

32. Όλες τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις (Γραφεία κ. Γενικών Γραμματέων, Δ/νσεις Νομοθετικού, προς περαιτέρω κοινοποίηση και στους ΟΤΑ Α' και Β' βαθμού, Τμήματα / Γραφεία Προμηθειών, Τεχνικών Υπηρεσιών)

Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αττικής

Αποκεντρωμένη Διοίκηση Θεσσαλίας-Στερεάς Ελλάδας

Αποκεντρωμένη Διοίκηση Ηπείρου – Δυτικής Μακεδονίας

Αποκεντρωμένη Διοίκηση Πελοποννήσου – Δυτικής Ελλάδας– Ιονίου

Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αιγαίου

Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης

Αποκεντρωμένη Διοίκηση Μακεδονίας–Θράκης

33. Ανεξάρτητες Αρχές (Γραφεία κ. Προέδρων/Διοικητών)

34. Κέντρο Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Οικονομικού Δικαίου, Μονάδα Παρακολούθησης Διαγωνισμών και Συμβάσεων.